ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ
імені Блаженнішого Володимира,
Митрополита Київського і всієї України
Приватного акціонерного товариства "Вищий навчальний заклад
"Міжрегіональна Академія управління персоналом"

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

УКРАЇНСЬКА МОВА І НАЦІЯ

Випуск 9

Хмельницький - 2017

УДК 811
ББК 81.2Укр
З 41

З 41 Українська мова і нація : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. – Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2017. – Вип. 9. – 106 с.

У збірнику наукових праць «Українська мова і нація» вміщено тези, статті науковців, в яких розкрито широке коло мовних проблем: цивілізаційно-культурний розвиток України в контексті сучасних глобалізаційних процесів; українська мова в сучасному інформаційному просторі; нормативно-правові документи щодо мовної політики в Україні на сучасному етапі; державна мовна політика в галузі освіти України; мовне середовище учнівської та студентської молоді: виклики сучасності та ін.

Адресовано широкому колу читачів, причетних до вивчення сучасної мовної ситуації в Україні: учням, студентам, аспірантам, викладачам, науковцям.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Білий Л. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Хмельницького інституту МАУП (головний редактор); **Парандій В. О.**, кандидат історичних наук, доцент, директор Хмельницького економіко-правового коледжу МАУП; **Діденко З.О.,** голова Хмельницького міського Товариства української мови імені Тараса Шевченка «Просвіта»; **Дубініна К.А.,** кандидат філологічних наук; **Кабачинська С.І.,** заслужений журналіст України; **Костенко Д.В.,** вчитель іноземної мови, доктор філософії в галузі державного управління; **Кульбовський М.М.,** письменник, журналіст, член НСЖУ, МСПУ, міської спілки «Поділля», лауреат премії ім. Т. Шевченка; **Матвіюк К.І.,** голова Ради козацьких старійшин Хмельниччини, дисидент; **Мельник Р.М.**, кандидат філологічних наук, доцент; **Микитишин В.О.** – кандидат історичних наук; **Никитюк С.І.,** філолог; **Савчук Л.О.,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Трембіцький А.М.,** кандидат історичних наук, старший науковий співробітник; **Олійник В. В.,** кандидат педагогічних наук, доцент (відповідальна за випуск).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Рева Л. Г., кандидат філологічних наук, член-кореспондент Академії наук вищої освіти України, член Національної Спілки краєзнавців України.

Петрушенко О. О., кандидат філологічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Хмельницького інституту Міжрегіональної академії управління персоналом
(протокол № 9 від 30 жовтня 2017 р.)

© Хмельницький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом, 2017

Никитюк С. І.
ПОТЕНЦІАЛ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ…… 55

Олійник В. В.
НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ОСВІТНІХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ……. 58

Парандій В. О.
МОВА ЯК ФЕНОМЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ…….. 61

Петрушенко О. О.
ЛІНГВІСТИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КАТЕГОРІЇ ЧАСУ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ…… 63

Поморова Н. А.
АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ……... 71

Тернецька М. А.
УКРАЇНСЬКА МОВА – ЖИТТЯ ДУХОВНОГО ОСНОВА……... 76

Трембіцький А. М.
УКРАЇНСЬКЕ ЛИХОСЛІВ'Я АБО УКРАЇНСЬКА ЛАЙКА…….. 81

Ченаш Я. В., Королевська О. Д.
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ ШЛЯХОМ ДОСКОНАЛОГО ВОЛОДІННЯ МОВОЮ……... 98

Шуліка Д. А., Королевська О. Д.
АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО МОВНОГО СЕРЕДОВИЩА……... 100

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ……... 103

В. О. Парандій,
кандидат історичних наук, доцент
(м. Хмельницький)

МОВА ЯК ФЕНОМЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

«Мова народу – це його дух,
і дух народу – це його мова»
(В. Гумбольдт)

Нині у контексті суспільно-політичних перетворень, що відбуваються в Україні, важливим є мовна проблема. Рідна мова означає усе рідне, близьке, знайоме.

Зазначимо, що пізнання мови – це пізнання народу, його єства, його душі, його витоків та історичних шляхів – усього того, чим народ цікавий для інших народів. Народи, як і окремі люди, виявляють інтерес і повагу лише до того, хто являє собою особистість – своєрідну й неповторну. Саме втрата рідної мови, зневага до неї є виявом утрати своєї гідності [1].

Коли мова росте та розвивається, разом з нею утверджується нація. Зберігається почуття прекрасного в рідній мові, відчуття єдності з земляками, гордості за Батьківщину, за своє, рідне та неповторне.

Дух народу, національний характер, ментальність нації робить українців українцями.

Нація, як і будь-яка інша спільнота людей, не може ні сформуватись, ні існувати без спілкування її членів, без збереження ними історичної пам'яті, надбань духовності, самоусвідомлення, без ідентифікації – відчуття приналежності до цієї спільноти. Гарним засобом здійснення всього цього є мова. Вона забезпечує єдність, функціонування і розвиток національного організму в просторовому та часовому вимірах [1].

Підкреслимо, що кожна мова невіддільна від національної культури, саме вона лежить в основі її змістової сторони. Але в процесі розвитку людського суспільства в кожній культурі дедалі виразніше виступають її інтернаціональні риси. Мова, яка бере незмінну участь в інтернаціоналізації національної культури дістає можливість передавати будь-які досягнення світової цивілізації [2].

Основною функцією мови є людинотворча функція, через неї мова здійснює свою історичну місію, стає засобом пізнання світу і

людини у світі. Мова – це атрибут свідомості, а свідомість потребує однієї, рідної мови. Тому, українська мова має стати складовою мовомислення українського народу [2].

Культура мови починається з самоусвідомлення мовної особистості. Вона зароджується і розвивається там, де носіям національної літературної мови не байдуже, як вони говорять і пишуть, як сприймається їхня мова в різних суспільних середовищах, а також у контексті інших мов.

Саме культура мовлення має велике національне і соціальне значення: вона забезпечує високий рівень мовленнєвого спілкування, ефективне здійснення всіх функцій мови, ошляхетнює стосунки між людьми, сприяє підвищенню загальної культури особистості та суспільства в цілому. Через культуру мовлення відбувається культивування самої мови, а також її вдосконалення [2].

Отже, вивчаймо, заглиблюймось у походження й історію української мови, поширюймо, пропагуймо її.

Список використаних джерел та літератури:

1. Іванишин В. Місце і роль мови в національному відродженні України [Електронний ресурс] / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Режим доступу: http://www.ukrlit.net/lib/ivanishin/2.html. – Назва з титул. екрану.

2. Мова – душа і гордість нації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://referat-ok.com.ua/movoznavstvo/mova-dusha-i-gordist-naciji. – Назва з титул. екрану.